

Žaža, Stanislav

Odchod významného rusisty

Новая русистика. 2013, vol. 6, iss. 1, pp. [73]-74

ISSN 1803-4950 (print); ISSN 2336-4564 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/128369>

Access Date: 21. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Odchod významného rusisty

Dne 23. dubna 2013 utrpěla naše rusistika citelnou ztrátu: ve věku téměř 89 let odešel z kolektivu českých lingvistů známý brněnský rusista prof. PhDr. Jiří Jiráček, DrSc.

Ačkoli pobýval již od r. 1991 v důchodu na jihu Čech, v Třeboni, řada jeho bývalých spolupracovníků, doktorandů a studentů stále těží z výsledků jeho dlouholeté vědecké i pedagogické aktivity jako vysokoškolského učitele na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Jiří Jiráček (* 2. 12. 1924 v Praze) prošel po studiu na třeboňském gymnáziu, po nuceném zaměstnání v zemědělství za okupace a posléze po studiu oboru ruština-angličtina na Karlově univerzitě několikaletým zaměstnáním středoškolského učitele, než nastoupil v roce 1973 jako docent na katedru ruského jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Zde působil poté i jako profesor a řadu let také jako vedoucí katedry až do penzijního věku. Za dobu pedagogické činnosti na fakultě, tj. téměř za 30 let, věnoval svou péči výchově mnoha studentů a doktorandů.

V publikační činnosti se prof. Jiráček uplatnil jednak řadou časopiseckých a sborníkových studií z oblasti slovtvorby, terminologie a lexikologie, jednak dvěma rozsáhlými monografiemi, a to *Интернациональные суффиксы существительных в современном русском языке* (1971) a *Adjektiva s internacionálními sufixálními morfy v současné ruštině* (1984), příznivě přijatými v naší i ruské odborné veřejnosti.

Své zkušenosti ze středoškolské praxe a z autorské spolupráce na učebnicích zužitkoval ve vysokoškolském skriptu *Morfologie I. Substantivum* (1986) a zejména ve výrazné spoluúčasti na kolektivní publikaci *Morfologie ruštiny I., 2.*, původně plánované jako celostátní vysokoškolská učebnice, která však byla vydána – v souvislosti s celkově zesláblým vztahem k ruštině po roce 1989 – až v letech 1996–7 jen jako skriptum MU v Brně. Zájem o teoretické i praktické otázky ruského pravopisu vedl také k Jiráčkově účasti na kolektivní publikaci *Орфо-*

графия, пунктуация и книжно-письменная речь русского языка (1979) a na její kratší verzi – *Пříručce ruského pravopisu* (1989²).

V publikační činnosti respektoval Jiráček důsledně koncepci porovnání ruštiny s češtinou. Navíc pak ho jako anglistu zaujala možnost konfrontace některých jazykových jevů v obou slovanských jazycích s odpovídajícími jevy v angličtině; sr. jeho stati o gramatických typologických analogiích rusko-anglických oproti češtině (např. ČMF 74/1992, č. 1; Slavia 62/1993; Opera Slavica 1/1991, č. 2) a rovněž konfrontace rusko-anglických jevů v akcentuaci na rozdíl od češtiny (SPFFBU A 51/2003).

Jako vysokoškolský učitel se prof. Jiráček se samozřejmě podílel kromě vlastní výchovné činnosti na práci ve vědeckých i pedagogických komisích, účastnil se konferencí, seminářů, sjezdů apod. (sr. náš medailon v ČMF 81/1999, č. 2, s. 123–124). Ve všech uvedených aktivitách se projevovala jeho příslovečná akribie, iniciativa a odpovědnost.

Ani v důchodu neutuchl Jiráčkův zájem o osudy jeho bývalého fakultního pracoviště. Příležitostně ještě publikoval a v třeboňské městské knihovně sledoval novinky v politickém i ve vědeckém světě. Někdejší tenista v mládí, uplatňoval se i do vysokého věku sportovně – v jihočeské rovině jako cyklista. Se stupňujícími se pohybovými potížemi jeho tělesná aktivita silně poklesla, přesto si však stále zachovával duševní svěžest. Proto jeho bývalí spolupracovníci, s nimiž udržoval nepřetržitý kontakt pomocí e-mailu, považují jeho odchod za poměrně překvapující. Pamětníci – jeho kolegové, přátelé, doktorandi i studenti – jej nepochybně uchovají ve vzpomínkách jako lingvistu, který přispěl pozoruhodným přínosem k naší rusistice, ale i jako zkušeného, iniciativního, přesného a důsledného spolupracovníka s čestným a přátelským vztahem ke svým kolegům.